

Det Samfundsvidenskabelige Fakultet

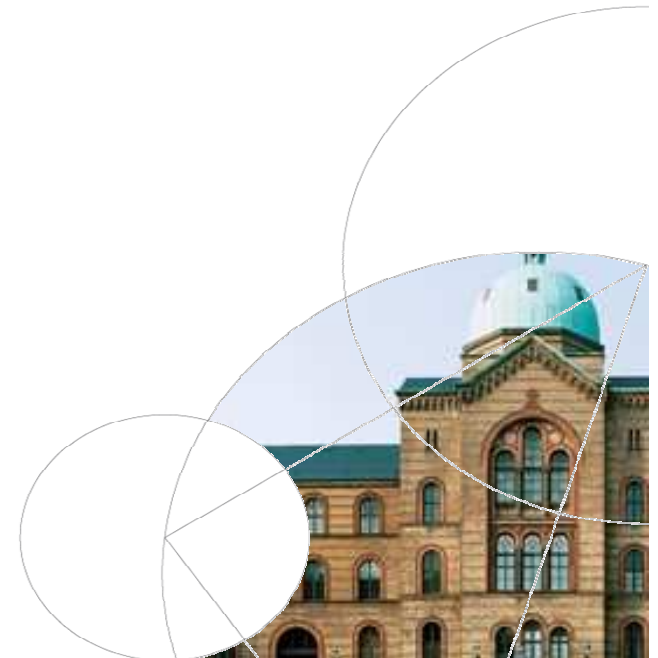

Personlighedstests set i forhold til forskellige paradigmer

- Hvorfor denne skepsis?

Oplæg v/Lasse Meinert Jensen
Ph.d.-studerende, Cand. Psych.
Institut for Psykologi
Københavns Universitet
Øster Farimagsgade 2A
1353 København K
lasse.jensen@psy.ku.dk

Sted og dato
Dias 1

Mine pointer

- "Skepsis" og "konstruktionisme" er ikke det samme -
...motivation og mål adskiller dem...
- Personlighedspsykologien rummer selv en skepsis -
...videnskab har skepsis indbygget...
- Diskussionen om "hvad der findes i virkeligheden" vil aldrig høre op - *...filosofisk problem, når det kommer til stykket...*
  - Men diskussionen skygger for de psykologiske grundproblemer!

Personlighedspsykologi i DK

Københavns Universitet	Personlighedspsykologi: 2 ph.d.-studerende, ingen fastansatte. 1 grundfag (2. semester)
Århus Universitet	"Social- og personlighedspsykologi": 3 professorer (1 fast, 2 MSO), 1 lektor, 1 adjunkt, ph.d.ere?
Aalborg Universitet	Intet "Personlighedspsykologi" forskningsområde, men "Institut for Kommunikation" og "Institut for Sociologi og Socialt Arbejde". Søgning på "Personlighed": 8 hits, omkring 2 medarbejdere; "Personality": 2 hits, (medarbejder fra første søgning). Har "Personlighedspsykologi"-fag på 1. semester, samt "Videregående social- og personlighedspsykologi med kvalitativ forskningsmetodologi"
Roskilde Universitet	"Institut for Psykologi og Uddannelse"; ikke reelt "personlighedspsykologi" fagområde. 1. modul på "Psykologi" omhandlende 3 hovedområder, heriblandt "Personlighedspsykologi".
Syddansk Universitet	"Institut for Psykologi" samt uddannelse i "Psykologi", med modul i "Personligheds- og Socialpsykologi". Kandidatuddannelse starter først i 2013. Forskningsmæssigt ikke noget "Personlighedspsykologi" område. Hele instituttet har 2 professorer, 2 lektorer, 1 adjunkt og 1 post.doc. ansat.

Hyppige studenter-indvendinger mod "Personlighed" og Personlighedstests:

1. Empiri-, metode- eller "teknik"-kritik
2. Kontekstualisme/situationsbetingethed
3. Statisk menneskesyn/manglende udviklingsmuligheder
4. Anvendelse af Personlighedstests/personlighedspsykologisk viden
5. ...???

Hvad er "social konstruktionisme"?

NB: Social Konstruktionisme, ikke "-tivism"

Pionererne: Berger & Luckmann, 1966: *"The social construction of reality"*

- Undertitel: ***"A treatise in the sociology of knowledge"***

Kenneth Gergen i *"An invitation to Social Constructionism"*; fire "konturer" af det konstruktionistiske perspektiv (1999, p. 47):

- De begreber, vi bruger til at forstå verden og os selv med, er ikke nødvendiggjorte af "hvad der findes i verden"
- Vores måder at beskrive, forklare, eller repræsentere er opstået i relationer, historiske og sociale
- Når vi beskriver, forklarer og/eller repræsenterer noget, skaber vi samtidig fremtidige begivenheder
- At reflektere over vores "erkendelsesformer" er vitalt for vores fremtidige velvære

Hvad er "**Poststrukturalisme**"?

NB: Ikke *nødvendigvis* = "postmodernisme"

Filosofisk tradition, hovedsagligt via **Michel Foucault**

- Fokus på det enestående, på brud og skabelse, og hvordan kategorier ***konstitueres diskursivt***
- "***Alt har en genealogi*** – også genealogien"
- *Erkendelsesinteresse:* Et "***blik for blikke***"; hvordan blikke konstituerer genstande, og hvordan denne "iagttagelse" finder sted.

Nicholas Rose: Psykologisk viden som en magtudøvelse, en "***neoliberal governmentality***"

- *Det isolerede og autonome "selv" [personlighed?] er en senmoderne styringsteknologi.*

Ian Hacking: *Grader af "overbevisning"*

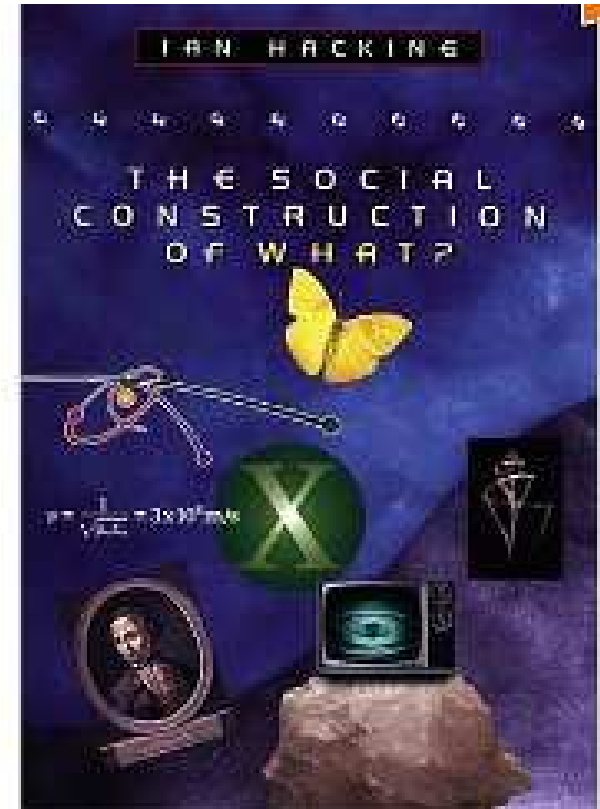
Historiserende
Ironiserende
Demaskerende
Revolutionær

Hvad bliver oftest "socialt konstrueret"?

Ting, der er "ude i verden" – Oftest "konstrueres" ting, der er føles "ontologisk subjektive", men opleves "epistemologisk objektive"

Ideer/kategorier – oftest ikke det man søger at "konstruere"

"Elevatorord" – filosofiske begreber så som "fakta", "sandhed", "virkelighed"

De hyppige studenter-indvendinger...

1. Empiri-, metode- eller "teknik"-kritik
2. Kontekstualisme/situationsbetingethed
3. Statisk menneskesyn/manglende udviklingsmuligheder
4. Anvendelse af Personlighedstests/personlighedspsykologisk viden

MEN: Personlighedspsykologien har også en rem af huden her...

Walter Mischel's 1968-kritik af personlighedstræk – **Situationen!**

→ "Personlighedskoefficienten på .30

"Personality judgement accuracy"-forskning – **Blikket!**

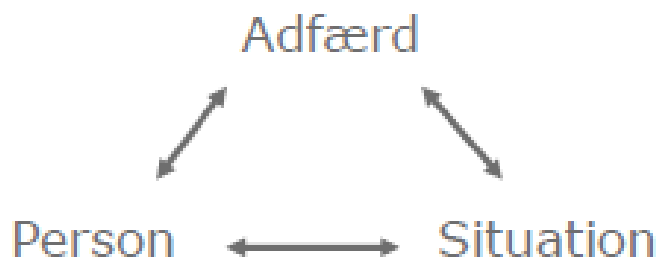
→ Sanjay Srivastava (2010;p. 69): *"...the Five-Factor Model is first and foremost a model of social perception"*

Neo-ideografisk forskning – **Det singulære!**

→ med tilhørende (kvantitative!) metoder, f.eks. Experience Sampling Methods, Multilevel Modeling

Person, Situation ...og Adfærd! – **Ubestemthed!**

→ F.eks. Funder's "Personality Triad"

Dias 9

PERSPECTIVES ON PSYCHOLOGICAL SCIENCE

The Power of Personality

The Comparative Validity of Personality Traits, Socioeconomic Status, and Cognitive Ability for Pre-Important Life Outcomes

Brent W. Roberts,¹ Nathan R. Kuncel,² Rebecca Shiner,³ Avshalom Caspi,^{4,5} and Lewis R. Goldberg⁶

¹University of Illinois ²University of Minnesota ³Colorado University ⁴Institute of Psychiatry at King's C

Enighed/"fred"? – Næppe...
Sameksistens? – Måske...?
Undgåelige problemer? – Helt bestemt!

- **Individuelle forskelle;** hvordan forstår vi disse?
- **Kontinuitet**
- **Psykologisk viden som "redskab",** der både kan lukke op og lukke i
- **Subjektivitet og selvopfattelse**

